

Persinformatie Brabants Kloosterjaar

Historisch overzicht

Januari 2021

Een korte geschiedenis van het Brabants Kloosterleven

Het verhaal van het Brabantse kloosterleven begint rond het jaar 1100. Ridder Folckert van Berne (afbeelding rechts) rijdt te paard de Maas in om aan zijn achtervolgers te ontsnappen. Hij belooft de Moeder Gods dat hij een klooster zal stichten als hij kan ontkomen. Het lukt en daarom sticht Folckert in 1132 een klooster te Berne dat toen nog bij Brabant hoorde. De Abdij van Berne in Heeswijk-Dinther dankt haar naam hieraan.

Middeleeuwse kloosters

In de middeleeuwen breidt het aantal kloosters gestaag uit. Zo komt er in 1371 een nieuw klooster van de kruisheren in Sint Agatha. Zij zitten daar, 650 jaar later, vandaag de dag nog steeds. Daarmee is dat het langste continue bewoonde klooster van Nederland. Ook worden er abdijen gesticht op het land en verschijnen er bedelorden in en nabij de stad.

Verboden voor Katholieken

Tussen 1568 en 1820 is de katholieke kerk in Nederland verboden. Katholieke kerken worden protestants en mannenkloosters gesloten. In de vrouwenkloosters mogen geen nieuwe zusters meer intreden, in de hoop dat die kloosters langzaam uitsterven. In Noordoost Brabant liggen enkele enclaves of vrije heerlijkheden die niet tot de republiek Nederland behoren. Dankzij hun eigen wetten en regels, konden daar wél kloosters gevestigd worden. In 1806 zijn er in heel Nederland nog maar 15 bewoonde kloosters. Allemaal in Brabant.

Booming kloosterleven

In de periode die volgt, gaat het heel snel. In 1861 zijn er 39 mannen- en 137 vrouwenkloosters. In 1930 zijn er in Brabant alleen al 30.000 vrouwelijke religieuzen actief. Deze groeiperiode voor het katholicisme wordt aangeduid als het rijke roomse leven. De actieve religieuzen zijn in opkomst. Zij werken, in tegenstelling tot de contemplatieve voorgangers, vooral buiten de kloostermuren. De actieve kloosterlingen bouwen aan talloze instellingen voor allerlei soorten gezondheidszorg en onderwijs. Het aantal ziekenhuizen,

scholen en internaten dat hieruit voortkomt is bijna niet voor te stellen. In elke Brabant stad en in vele dorpen zie je hier het effect nog van.

Expats

De Brabantse religieuzen gaan na hun opleiding in Brabant naar de missie in het buitenland. Vaak gaan ze naar de voormalige kolonies in Afrika en Indië maar ook naar de het Caribisch gebied en de Verenigde Staten. In een tijd waarin internationaal reizen voor de meeste mensen niet aan de orde is, vertrekken vele duizenden Brabantse kloosterlingen naar verre werelddelen. Dit heeft een enorme impact op de verbreding van de Brabantse horizon. De Brabantse cultuur wordt de wereld overgebracht maar ook de internationale ervaring komt weer terug in Brabant.

Wereldkampioen

Rond 1960 kent Nederland het hoogste aantal kloosterlingen ooit: bijna 50.000 Nederlanders behoren tot een kloostergemeenschap. Van alle landen ter wereld heeft het kleine Nederland dan in absolute getallen het hoogste aantal missionarissen.

Daarna zet de secularisatie in. Activiteiten van actieve religieuzen worden overgenomen door niet religieuzen. Veel congregaties besluiten geen intreders meer op te nemen. De taak die zij in de 19^e eeuw zijn begonnen in de vorm van het bouwen aan de maatschappelijke infrastructuur is volbracht. Veel congregaties zijn daarom nu bezig met voltooiing. Een proces dat veelal onzichtbaar plaats vindt.

En nu?

Is het verhaal van de kloosters daarmee afgelopen? Nee, zeker niet! Een aantal orden en congregaties continueert het kloosterleven met het evangelie als kern van hun missie. En de waarden die de kloosterlingen motiveerden en uitdroegen? Zij zijn verworden tot de grote hedendaagse maatschappelijke vraagstukken. Hoe gaan we om met duurzaamheid? Wat verbindt ons nog als mensen? Lukt het ons om samen de zorg te bieden aan die het nodig hebben? Waar vinden wij onze rust en bezinning?

Meer informatie:

www.brabantskloosterleven.nl

Persvoorlichting:

Pyter Hiemstra; pyter@brabant.nl; 06-52794338